

Εφετείο Πειραιά: 84/92

Πηγή: Ε.Ν.Δ 21/93 σελ. 191, ΠΕΙΡ. ΝΟΜΟΛ 1992 σελ. 70

Ναυάγιο. Συρροή αξιώσεων ασθενείας, εργατικού ατυχήματος.

Ναυάγιο πλοίου Φ/Γ συνεπεία πλήγματος πυραύλου πολεμικής αεροπορίας Ιράκ, με επακόλουθο του βίαιου αυτού συμβάντος την ασθένεια του ναυτικού-ιδεοψυχαναγκαστική νευρωτική αντίδραση με οριακά παραλυτικά φαινόμενα- ένεκα της οποίας κατέστη ανίκανος για εργασία, προσκαιρώς, μεν, αλλά ολικώς για 15 μήνες, μερικώς δε αλλά διαρκώς σε ποσοστό 60%. Συρροή αξιώσεων Α) για αποδοχές, αξία απολεσθέντων ειδών κατά το ναυάγιο, ιατρικές δαπάνες, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης συνεπεία του ατυχήματος, αποζημιώσεις για πρόσκαιρη διαρκή ανικανότητα και για διαρκή αλλά μερική ανικανότητα Β) αναγνώριση οφειλής δύο μισθών λόγω ναυαγίου, τεσσάρων μισθών ασθενείας.

Το ατύχημα κατά την εκτέλεση της εργασίας συνδέεται άμεσα με την εργασιακή σύμβαση, που διαφοροποιείται ουσιωδώς από το αδίκημα κατά την έννοια των άρθρων 914, 26 ΑΚ. Το εφαρμοστέο ουσιαστικό δίκαιο, που ρυθμίζει τις αξιώσεις, οι οποίες απορρέουν από το ορισμένο βίαιο συμβάν, το οποίο συνδέεται με το δίκαιο περισσοτέρων πολιτειών, αναζητάται βάσει του δικαίου το οποίο έχουν συμφωνήσει τα μέρη να ρυθμίζει τις ενοχές από τη μεταξύ αυτών εργασιακή σύμβαση.

Μη θεμελίωση αιτήματος χρηματικής ικανοποίησης για ολική και μερική ανικανότητα. Συνεπώς ο παθών συνεπεία ατυχήματος, που κατέστη ολικώς ανίκανος και εν συνεχεία μερικώς αλλά διαρκώς, θα λάβει μία μόνο αποζημίωση που αντιστοιχεί στη τελική διαρκή ανικανότητα (πλειοψηφία).

Πρόεδρος: ΓΕΩΡΓ. ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ

Εισηγητής: ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόροι: Α. Κουτσοφίος, Γ. Τρανταλίδης

Επειδή, ιστορώντας ο ενάγων - εφεσίβλητος, και εκκαλών, στην από 1-7-1988 αγωγή του, και όπως αυτή περιορίστηκε με τις πρωτόδικες προτάσεις, ότι δυνάμει συμβάσεως ναυτικής εργασίας την οποία συνήψε στον Πειραιά με τη δεύτερη, εκπροσωπούμενη από το τρίτο των εναγομένων, που ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της πρώτης αλλοδαπής ναυτιλιακής εταιρείας, πλοιοκτήτριας του παρακάτω πλοίου ναυτολογήθηκε ως β μηχανικός στο υπό σημαία Λιβερίας πλοίο και υπηρέτησε μέχρι την 10-1-1987, όταν αποναυολογήθηκε ύστερα από ναυάγιο του πλοίου που οφειλόταν στο ιστορούμενο στην ίδια αγωγή γεγονός του πλήγματος του πιο πάνω πλοίου με πύραυλο της πολεμικής αεροπορίας του Ιράκ και ότι από το βίαιο εξωτερικό αυτό γεγονός έπαθε ιδεοψυχαναγκαστική νευρωτική αντίδραση με οριακά παραλητικά φαινόμενα, ένεκα της οποίας κατέστη ανίκανος για εργασία προσκαιρώς μεν, αλλά ολικώς για δεκαπέντε μήνες, μερικώς δε αλλά διαρκώς σε ποσοστό 60%, εξήτησε: Α) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν, εις ολόκληρον έκαστος, 1) δρχ. 384.993 για μισθό πλήρους μηνός, 2) δρχ. 109.998 για αποδοχές έξι ημερών, 3) δρχ. 150.000 για αξία των απολεσθέντων κατά το ναυάγιο του πλοίου ατομικών του ειδών, 4) δρχ. 50.000 για ιατρικές δαπάνες και έξοδα κινήσεως. 5) δρχ. 3.000.000 για εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από το ατύχημα, 6) δρχ. 4.949.999 ως αποζημίωση για την πρόσκαιρη ολική ανικανότητά του προς εργασία, 7) 5.915.000 ως αποζημίωση για τη διαρκή αλλά μερική ανικανότητα που υπέστη από το ιστορούμενο ατύχημα, και Β) να αναγνωρισθεί με την απόφαση ότι οι ίδιοι εναγόμενοι του οφείλουν, κατά τον παραπάνω τρόπο, 1) δρχ. 1.100.000 για δύο μισθούς λόγω ναυαγίου του πλοίου και 2) δρχ. 2.200.000 για τέσσερις μισθούς ασθενείας. Επί της πιο πάνω αγωγής εξεδόθη η εκκαλουμένη υπ' αριθ. 823/1990 οριστική απόφαση του Μ.Π.Π., η οποία δέχθηκε την αγωγή αυτήν ως βάσιμη και κατ' ουσίαν εν μέρει αλλά μόνον κατά την πρώτης εναγομένης, με την επιδίκαση στον ενάγοντα δρχ. 3.407.437 και την αναγνώριση της οφειλής έναντι αυτού της ίδιας πρώτης εναγομένης εκ δρχ. 1.429.340 Κατά της αποφάσεως αυτής, παραπονούνται τώρα τόσο η πρώτη εναγομένη, όσο και ο ενάγων με τις εφέσεις τους και τους παρακάτω λόγους που περιλαμβάνονται στα δικόγραφα των εφέσεων αυτών, οι οποίες, μετά την εμπρόθεσμη και

νομιμότυπη άσκησή των, πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και συνεκδικαζόμενες, να ερευνηθούν και κατ' ουσίαν.

Επειδή, κατά την άποψη που κρατεί στο Δικαστήριο τούτο, το ατύχημα που προέρχεται κατά την εκτέλεση της εργασίας συνδέεται άμεσα με την εργασιακή σύμβαση ή, έστω, την απλή εργασιακή σχέση, αφού χωρίς αυτήν ούτε ατύχημα κατά την εκτέλεση της εργασίας (ή με αφορμή αυτήν), ούτε ευθύνη του εργοδότη σε σχέση με αυτό, που στηρίζεται στην ανάληψη εκ μέρους του επαγγελματικού κινδύνου από την εκμετάλλευση της εργασίας άλλων νοείται. Ενώ εξάλλου, το εργατικό ατύχημα κατά την έννοια του άρθρου 1 του κωδικοποιημένου νόμου 551/1915, διαφοροποιείται ουσιωδώς από το αδίκημα κατά την έννοια των άρθρων 914 επ. Α.Κ. και 26 Α.Κ. αφού το τελευταίο έχει πάντοτε ως συστατική προϋπόθεση ορισμένη ανθρώπινη συμπεριφορά (πράξη ή παράλειψη), εν αντιθέσει με το εργατικό ατύχημα, που συνίσταται και εξαντλείται σε ορισμένο βίαιο συμβάν, το οποίο καθ'αυτό, και χωρίς να προσαπαιτείται, ως αναγκαίος όρος, οποιαδήποτε ανθρώπινη συμπεριφορά, παράγει τα διαγεγραμμένα από τον ν. 551 έννομα αποτελέσματα. Επομένως, όταν ανακύπτει ζήτημα εφαρμογής του ουσιαστικού δικαίου που ρυθμίζει τις αξιώσεις που απορρέουν από αυτό (διότι ως συμβάν συνδέεται με το δίκαιο περισσοτέρων πολιτειών), αυτό πρέπει να αναζητείται με βάση τον τιθέμενο με το άρθρο 25 Α.Κ. κανόνα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, δη ή θα εφαρμοσθεί το δίκαιο που συμφώνησαν τα μέρη να ρυθμίζει τις από τη μεταξύ αυτών εργασιακή σύμβαση ενοχές και αν τέτοια συμφωνία δεν υπάρχει, το δίκαιο που από το σύνολο των ειδικών συνθηκών αρμόζει στην σύμβαση εργασίας, κατά τη διαδρομή της οποίας επισυνέβη το εργατικό ατύχημα (βλ. Α.Π. 131/1932, Θ. 43,449,102/1961, Ε.Π. 1673/88, ΕΝΔ 17,186, 393/83, Πειρ. Νομολ. 5.65, 512/90, 509/91, 117/89, 1253/88 αδημ, Αντάπαση, Το εφαρμοστέο δίκαιο στο ναυτικό ατύχημα, Ελ. Εταιρ. Ι. Δ. Δικαίου, 2 σελ. 68. Βλ. όμως και Γ. Μαριδάκη, Ι.Δ.Δίκαιον, σελ. 487 - 488, Τενεκίδου - Φραγκοπούλου, η αδικοπραξία στο ιδ. δ. δίκαιο σελ. 161-162, Α.Π. 998/1982). Μετά από αυτά, η εκκαλούμενη οριστική απόφαση, η οποία στη επίδικη διαφορά και για τη ρύθμιση των επιδίκων αξιώσεων που απορρέουν από το ειδικότερο παρακάτω εξιστορούμενο ναυτικό ατύχημα, που συνέβη όταν το πιο πάνω πλοίο, στο οποίο ο παθών ενάγων ήταν ναυτολογημένος, έπλεε στη θαλάσσια περιοχή του περσικού κόλπου, εφήρμοσε το ελληνικό δίκαιο (ν. 551/1995) που είχε συμφωνηθεί να διέπει τη μεταξύ του ενάγοντος και της πρώτης εναγομένης εργασιακή σύμβαση, κατά η διαδρομή της οποίας, επισυνέβη το εν λόγω ατύχημα, δεν έσφαλε και είναι αβάσιμος και απορριπτέος ο συναφής πρώτος λόγος της εφέσεως της πρώτης εναγομένης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα.

Επειδή, και επί εργατικού ατυχήματος κατά τον παραπάνω κωδ. ν. 551/1915, με τον οποίο θεσπίζεται ευθύνη του εργοδότη για περιουσιακή ζημία ανεξαρτήτως πταισίματος αυτού σε σχέση με το συμβάν που θεμελιώνει το ατύχημα, δεν αποκλείεται και αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης, εφόσον όμως, και μόνον τότε, συντρέχει υπαιτιότητα (όπως δεν αποκλείεται) του εργοδότη ή προσώπου για τις πράξεις του οποίου αυτός κατά νόμον ευθύνεται, την οποία προϋποθέτουν οι αναγνωρίζουσες το δικαίωμα αυτό της χρηματικής ικανοποίησης διατάξεις των άρθρων 299 και 932, σε συνδιασμό και προς αυτή του άρθρου 614 Α.Κ. υπαιτιότητα την οποία οφείλει να επικαλεσθεί ο αξιώνων την επιδίκαση της χρηματικής ικανοποίησης (βλ. σχετ. Ολ.. ΑΠ. 1117/86, Α.Π. 493/86, 401/87, 1107/87, 1495/83, 146/65, 355/65). Στην προκειμένη υπόθεση ο ενάγων εξήτησε εκτός των άλλων, και την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης δρχ. 3.000.000 για την ηθική βλάβη την οποία φέρεται ότι υπέστη από το επικαλούμενο ατύχημα, χωρίς όμως να επικαλεσθεί και υπαιτιότητα είτε της εργοδοτιδίας του, πρώτης εναγομένης, είτε προσώπου για τις πράξεις του οποίου αυτή ευθύνεται (πλοιάρχου, άλλου μέλους του πληρώματος), κατά την επέλευση του ατυχήματος, αυτού, η οποία άλλωστε, όπως παρακάτω ειδικότερα θα εκτεθεί, δεν συνέτρεξε. Έτσι, η εκκαλούμενη απόφαση η οποία απέρριψε την πιο πάνω ένδικη αξίωση του ενάγοντος - εκκαλούντος δεν έσφαλε και είναι αβάσιμος και απορριπτέος ο δεύτερος λόγος της εφέσεώς του, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, και με τον οποίο, να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά ο ενάγων επικαλείται ως πταίσμα του πλοιάρχου την επιμονή του να πλεύσουν στην παραπάνω θαλάσσια περιοχή, ενώ αυτός (ενάγων) συγκατένευσε σ' αυτό με τη συνομολόγηση αυξημένων, σε σχέση με τις αρχικές, αποδοχές, όπως παρακάτω ειδικότερα θα εκτεθεί, και ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι το περιστατικό αυτό και αληθές υποτιθέμενο,

δεν συνιστά πταίσμα του πλοιάρχου στην επέλευση του παρακάτω ατυχήματος του ενάγοντος.

Επειδή όπως προκύπτει από το άρθρο 3 παρ. 1-5 του ν. 551/1915, αναγνωρίζονται πέντε διακεκριμένες περιπτώσεις αποζημιώσεως η οποία χορηγείται στον παθόντα (ή τους κληρονόμους του) από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής, εργάτη ή υπάλληλο, ήτοι λόγω: α) θανάτου του παθόντος, β) πλήρους και διαρκούς ανικανότητας προς εργασία, γ) πλήρους, αλλά πρόσκαιρης ανικανότητας, δ) μερικής διαρκούς ανικανότητας και ε) μερικής, αλλά πρόσκαιρης ανικανότητας για εργασία. Για κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις αποζημιώσεως ο νόμος αναγράφει ιδιαίτερο συνδυασμό με βάση τον οποίο υπολογίζεται η εφάπαξ και όχι σε περιοδικές παροχές προηγούμενη αποζημίωση, χωρίς να προβλέπεται περίπτωση μικτής αποζημιώσεως, αποτελούμενης δηλ. από αποζημιώσεις διαφόρων, που δυνατόν να συντρέχουν, περιπτώσεων από αυτές που παραπάνω διακεκριμένως αναφέρονται. Αντιθέτως, από τις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 3, κατά τις οποίες όταν η μερική ή ολική ανικανότητα, που εμφανίσθηκε στην αρχή ως πρόσκαιρη, αποδείχθηκε στη συνέχεια διαρκής, η αποζημίωση που καταβλήθηκε για πρόσκαιρη (ολική ή μερική) ανικανότητα εκπίπτει από το οφειλόμενο ποσό αποζημιώσεως για τη διαρκή ανικανότητα (μερική ή ολική), προκύπτει, πρόθεση του νομοθέτη για τη χορήγηση μιας και ενιαίας μορφής αποζημιώσεως για κάθε διακεκριμένη περίπτωση από τις παραπάνω αναφερόμενες και με βάση την ανικανότητα η οποία τελικώς θα παραμείνει στον παθόντα εργάτη ή υπάλληλο σαν αποτέλεσμα του ατυχήματος.

Από τα πιο πάνω εκτιθέμενα παρέπεται ότι δεν είναι επιτρεπτή η αθροιστική επιδίκαση αποζημιώσεως για ολική και μερική ανικανότητα και συνεπώς ο εργάτης ή υπάλληλος ο οποίος συνέπεια ατυχήματος κατέστη προσκαιρώς ολικώς ανίκανος και στη συνέχεια μερικώς αλλά διαρκώς, θα πάρει μόνο μία αποζημίωση, δηλ. εκείνη που αντιστοιχεί στην τελική μερική διαρκή ανικανότητα για εργασία, όχι δε και αυτή που αντιστοιχεί στην πρόσκαιρη ολική ανικανότητα (βλ. Α.Π. 70/1942, ΕΕΝ Θ 201, 75/1936 ΕΕΝ Γ 474, Ε.Π. 735/1980, 1181/1981, 957/1983, αδημ). Επομένως, το αγωγικό αίτημα για την επιδίκαση στον ενάγοντα, εκτός από την αποζημίωση για τη μερική διαρκή ανικανότητα που υπέστη από το πιο πάνω ατύχημα και αποζημιώσεως (ποσού δρχ. 4.949.999) για την πρόσκαιρη επί δεκαοκτώ μήνες, ολική ανικανότητα που φέρεται ότι υπέστη από το ίδιο ατύχημα δεν είναι νόμιμο και έτσι ορθώς απορρίφθηκε (σιωπηρώς) από την εκκαλουμένη απόφαση, ο κατά της οποίας συναφής τέταρτος λόγος της εφέσεως του ενάγοντος με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Κατά τη γνώμη όμως ενός μέλους του Δικαστηρίου από καμία διάταξη του κωδικοποιημένου ν. 551/1915 δεν συνάγεται ότι, όταν η ανικανότητα που προκλήθηκε στον εργαζόμενο από ατύχημα είναι αρχικώς ολική και στη συνέχεια παγιωθεί σε μερική διαρκή, αποζημίωση που θα καταβληθεί σ' αυτόν θα υπολογισθεί με βάση την τελικώς διαμορφωθείσα κατάσταση, δηλ. τη μερική διαρκή ανικανότητα προς εργασία. Πράγματι, κατά την παρ. 3 του άρθρου 3 του νόμου αυτού επι προσκαιρού ολικής ανικανότητας, μη παρατεινομένης πέραν των δύο ετών, η αποζημίωση οφείλεται κατά την περίπτωση αυτή και είναι ημερήσια, εκπίπτει από την αποζημίωση η οποία καταβάλλεται, για τη διαρκή ολική ανικανότητα, η οποία τελευταία αυτή θεωρείται ότι υπάρχει όταν η πρόσκαιρη (ολική) ανικανότητα παραταθεί πέραν των δύο ετών, το ίδιο ορίζεται με την παρ. 4 του αυτού ως άνω άρθρου και νόμου και ως προς την οφειλόμενη για πρόσκαιρη μερική ανικανότητα αποζημίωση, η οποία επίσης εκπίπτει από την αποζημίωση, που καταβάλλεται για τη διαρκή μερική ανικανότητα, η οποία, και αυτή, θεωρείται υπάρχουσα μετά την παρέλευση του αυτού ως άνω χρόνου.

Από τις παραπάνω διατάξεις καθίσταται εμφανές ότι οι ανωτέρω, διαφορετικής μορφής ανικανότητες (ολική ή μερική), κάθε μία από τις οποίες συνεπάγεται διαφορετικές οικονομικές συνέπειες σε σχέση με τα εκ της εργασίας του εισοδήματα σε βάρος του παθόντος εργαζόμενου, αντιμετωπίζονται από το νόμο αυτοτελώς και δεν αποκλείεται η σωρευτική άσκηση των αξιώσεων που απορρέουν από αυτές, η οποία δεν είναι επιτρεπτή μόνον ως προς την αποζημίωση που οφείλεται για την ανικανότητα της αυτής μορφής, ως ολικής ή μερικής τρεπόμενης από πρόσκαιρη σε διαρκή, αφού αυτό αποκλείεται από τις προαναφερθείσες διατάξεις, οι οποίες απονέμουν μία μόνο αποζημίωση όταν η ανικανότητα είναι της ίδιας μορφής. Επιχείρημα υπέρ της απόψεως που υποστηρίζεται παραπάνω

αντλείται από αυτόν τούτον το ν. 551/1915, ο οποίος, ενώ επιβάλλει τον συνυπολογισμό της αποζημιώσεως επί της αυτής μορφής ανικανότητας (πρόσκαιρης ολικής - διαρκούς ολικής), που θα ήταν αυτονόητος και χωρίς ρητή νομοθετική επιταγή, εν τούτοις, σιωπά και δεν επαναλαμβάνει το ίδιο εκεί που ο συνυπολογισμός αυτός καθόλου δεν υποδηλώνεται, δηλ. δεν επιβάλλει την έκπτωση της αποζημιώσεως που τυχόν εισεπράχθη για πρόσκαιρη ολική ανικανότητα από την οφειλόμενη για τη διαρκή μερική, στην οποία η πρώτη ετράπη, και αντιστρόφως. Στα πιο πάνω πρέπει να προστεθούν εν τέλει ότι η κρατήσασα αντίθετη άποψη οδηγεί σε αποτέλεσμα που αποκλείεται και από το γράμμα και το πνεύμα του προαναφερομένου νόμου, που ρυθμίζει ειδικώς και αυτοτελώς κάθε μορφή ανικανότητας ως ολικής ή μερικής (πρόσκαιρης ή διαρκούς) και ακολουθεί διάφορο τρόπο, σε κάθε περίπτωση, υπολογισμού της αποζημιώσεως, να λαμβάνει δηλ. ο υποστάς το ατύχημα μισθωτός αποζημίωση για μερική μόνο ανικανότητα και για το χρονικό διάστημα που ήταν τελείως ανίκανος να εργασθεί. Επομένως, κατά τη μειοψηφούσα γνώμη το αγωγικό αίτημα για την επίδικση αποζημιώσεως και για την πρόσκαιρη ολική ανικανότητα που φέρεται ότι ο ενάγων υπέστη από το ατύχημα, ήταν νόμιμο και έπρεπε να ερευνηθεί και κατ' ουσίαν από την εκκαλούμενη, που με το να το παραλείπει έσφαλε.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 762/1978 "περί της αστικής ευθύνης του ως αντιπροσώπου του εργοδότη συνάπτοντος εν Ελλάδι σύμβασιν εργασίας μετά ναυτικών" εάν ο εργοδότης ναυτικού, πλοιοκτήτης ή εφοπλιστής, δεν έχει μόνιμη κατοικία στην Ελλάδα, ή είναι αλλοδαπή ναυτιλιακή εταιρεία, αυτός που ως αντιπρόσωπος αυτού συνάπτει στην Ελλάδα τη σύμβαση παροχής εργασίας στο πλοίο του εργοδότη, ευθύνεται εις ολόκληρον μαζί με αυτόν για όλες τις υποχρεώσεις του εργοδότη που απορρέουν από τη σχέση ναυτικής εργασίας ή εξ αφορμής αυτής έναντι του ναυτικού. Εάν την παραπάνω σύμβαση τη σύνηψε νομικό πρόσωπο, ημεδαπό ή αλλοδαπό, ενέχονται εις ολόκληρον για τις παραπάνω απαιτήσεις του ναυτικού και όλα τα από της συνάψεως της συμβάσεως μέχρι της ασκήσεως από το ναυτικό των παραπάνω αξιώσεών του, φυσικά πρόσωπα που εκπροσώπησαν ή εκπροσωπούν το νομικό αυτό πρόσωπο. Στην προκειμένη περίπτωση όπως προκύπτει από τις παρακάτω ειδικότερα αναφερόμενες αποδείξεις, η μεταξύ του ενάγοντος και της πρώτης εναγομένης αλλοδαπής ναυτιλιακής εταιρείας σύμβαση ναυτικής εργασίας, δυνάμει της οποίας αυτός ναυτολογήθηκε στο πλοίο αυτής, καταρτίσθηκε στον Πειραιά με τη δεύτερη, νομίμως εκπροσωπούμενη από τον τρίτο, των εναγομένων (εταιρεία) που ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της πρώτης. Και ακολούθησε με το από 11-11-1986 "ιδιωτικό συμφωνητικό" μεταξύ του πλοιάρχου και του ενάγοντος εν πλω, πλην όμως το συμφωνητικό αυτό, στο οποίο σημειωτέον, όπως από το περιεχόμενό του σαφώς προκύπτει, συμμετέσχε και η ρητώς σ' αυτό κατονομαζόμενη, ως νόμιμη εκπρόσωπός της πρώτης, δεύτερη εναγομένη, δια της οποίας και δόθηκε η ειδική εντολή για την κατάρτιση του προς τον πλοίαρχο (ο οποίος άλλως, με την ενέργειά του θα εδέσμευε μόνον την πλειοκλήτρια, πρώτη εναγομένη, σύμφωνα με το άρθρο 84 ΚΙΝΔ) δεν καταργεί την παραπάνω βασική σύμβαση εργασίας δυνάμει της οποίας και μόνο ο ενάγων ναυτολογήθηκε και συνέχισε εργαζόμενος στο πλοίο αλλά την τροποποιεί μόνον ως προς το ύψος των αποδοχών του ενάγοντος, και μόνον υπό την προϋπόθεση ότι το πλοίο θα έπλεε στην πολεμική ζώνη των τότε εμπολέμων κρατών Ιράν και Ιράκ, όπως είναι πρόδηλο, ο ενάγων εκθέτει (αυτό που και οι εναγομένοι επικαλούνται) στην αγωγή ότι ετέθη σε ισχύ η δεύτερη (ιδιωτικό συμφωνητικό) και έπαυσε να ισχύει η πρώτη σύμβαση ναυτικής εργασίας, ως προς την κατά τα λοιπά κατάρτιση της οποίας άλλωστε ούτε καν νύξη γίνεται στο πιο πάνω ιδιωτικό συμφωνητικό, αλλά αντιθέτως γίνεται ρητή παραπομπή στο προβλεπόμενο με αυτή μισθολόγιο του ενάγοντος, εφόσον το πλοίο δεν πραγματοποιούσε ταξίδια στην πολεμική ζώνη (οπότε, και τότε μόνο, θα καταβάλλοντο οι αυξημένες αποδοχές στον ενάγοντα).

Έτσι, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αρχή της παρούσας, σκέψεως, τόσο η δεύτερη, εναγομένη, που σύνηψε την παραπάνω σύμβαση ως αντιπρόσωπος της πρώτης, όσο και ο τρίτος από αυτούς, που, όπως προκύπτει από τη μεταξύ των άλλων εγγράφων υπ' αριθμ. 58001/Φ285/52/13-5-1987 βεβαίωση ΥΕΝ, υπήρξε, όπως άλλωστε δε αμφισβητείται, εκπρόσωπος της δεύτερης εναγομένης από την σύναψη της συμβάσεως, μέχρι την άσκηση της αγωγής, ευθύνονται μαζί με την πρώτη, εις ολόκληρον έναντι του ενάγοντος για τις ένδικες, από την πιο πάνω σύμβαση ναυτολογήσεως απορρέουσες απαιτήσεις. Επομένως, η

εκκαλουμένη απόφαση, η οποία έκρινε διαφορετικά, διότι, όπως δέχθηκε, οι απαιτήσεις αυτές απορρέουν από τη δεύτερη, μεταξύ του ενάγοντος και του πλοιάρχου, συμφωνία (με την οποία υπονοείται, καταργήθηκε η πρώτη), στην κατάρτιση τη οποίας δεν συμμετέσχον οι δεύτερη και τρίτος των εναγομένων, και μετά την παραδοχή της αυτής απέρριψε την αγωγή (ως παθητικώς ανομιμοποίητη) κατά των εναγομένων αυτών, έσφαλε, όπως βασίμως παραπονείται ως προς αυτό ο ενάγων με τον συναφή πρώτο λόγο της εφέσεώς του.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 62 του ΚΙΝΔ σε περίπτωση ναυαγίου του πλοίου, προς το οποίο εξομοιούται και η περίπτωση κατά την οποία το πλοίο θεωρείται ως ολικώς απωλεσθέν, αφού ο ίδιος νομοθετικός λόγος συντρέχει, ο ναυτικός για όσες ημέρες εργάστηκε για τη διάσωση αυτού, των επιβαινόντων ή του φορτίου, δικαιούται εις τον μισθό, επί πλέον δε και εις τον μισθό το πολύ δύο μηνών, εφόσον δεν εξεμίσθωσε τις υπηρεσίες του άλλου. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 75 του ίδιου Κώδικα, όπως αυτό ήδη ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 18 του α.ν. 373/1968, όταν η σύμβαση ναυτολογήσεως λυθεί λόγω ναυαγίου ή απώλειας του πλοίου, ο ναυτικός δικαιούται κατ' επιλογήν του τον μέχρι δύο μηνών μισθό του άρθρου 62, ή την αποζημίωση που με το παραπάνω άρθρο χορηγείται και κατά την περίπτωση αυτή λόγω λύσεως της συμβάσεως ναυτολογήσεως, δηλ. υπάρχει συρροή αξιώσεων του ναυτικού ή επιλογή της μίας των οποίων αποκλείει την άλλη (βλ. Α.Π. 871/1989 Ελ. Δ 32, 527), άλλο δε είναι το ζήτημα ότι ο ναυτικός, και υπό την προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 62 ΚΙΝΔ, δικαιούται και το συμπεφωνημένο μισθό, τον οποίο επίσης δικαιούται, ανεξαρτήτως της πιο πάνω προϋποθέσεως, μέχρι της αποναυτολογήσεώς του, ή περί του οποίου έτσι αξίωση συρρέει και μπορεί να ασκηθεί σωρευτικώς με αυτή των δύο, το πολύ, μισθών λόγω του ναυαγίου του πλοίου (βλ. σχετ. Α.Π. 607/1962). Συνεπώς, η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία, παρά τη συνομολούμενη από τον ενάγοντα (βλ. και μεταξύ των διαδίκων ιδιωτικό συμφωνητικό και απόδειξη εισπράξεως ποσού δραχ. 699.831) εισπράξη από αυτόν της αποζημίωσης για την αποναυτολόγησή του μετά το ναυάγιο του πλοίου, την οποία επέλεξε, έκρινε ότι αυτός edικαιούτο και μισθούς ναυαγίου δύο μηνών, το εκ δρχ. 1.000.000 συνολικό ποσό των οποίων και αναγνώρισε ως οφειλόμενο από την πρώτη εναγομένη - εκκαλούσα, έσφαλε, όπως βασίμως η τελευταία παραπονείται κατ' αυτής με τους συναφείς δεύτερο και τρίτο λόγους της εφέσεώς της. Μετά από αυτά, την παραδοχή δηλ. ως βασίμων των παραπάνω λόγων αυτών, πρέπει να γίνουν δεκτές ως βάσιμες και κατ' ουσίαν οι αντίθετες εφέσεις των διαδίκων και κατ' εφαρμογή του άρθρου 535 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., εξαφανίσθει η εκκαλούμενη απόφαση και διακρατηθεί η υπόθεση για να δικάσει το Δικαστήριο τούτο την αγωγή επί της οποίας εκείνη εξεδόθη.

Επειδή, από τα άρθρα 1, 2 και 3 του κωδικοποιημένου ν. 551/1915 προκύπτει ότι ατύχημα από βίαιο συμβάν θεωρείται ασθένεια, η οποία είχε ως συνέπεια την ανικανότητα προς εργασία (ή το θάνατο) του ναυτικού, που επήλθε σ' αυτόν όχι από βαθμιαία και προοδευτική εξασθένηση και φθορά του οργανισμού του, ως εκ της φύσεως και του είδους της εργασίας ή άλλα, ξένα προς αυτήν οργανικά αίτια, αλλά από αιφνίδιο και απρόβλεπτο γεγονός, ξένο προς τον οργανισμό του παθόντος. Τέτοιο υπό την προεκτεθείσα έννοια γεγονός, αποτελεί και η αιφνίδια εκδήλωση της ασθένειας κατά τη διάρκεια της εργασίας, διότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, αυτή διέδραμε κάτω από όλως εξαιρετικές και ασυνήθεις συνθήκες, ένεκα των οποίων ο οργανισμός του παθόντος επλήγη κατά τρόπο ασυνήθι σωματικώς ή ψυχικώς, με αποτέλεσμα την πρόσκλήση της ασθένειας, η οποία διαφορετικά, με την έλλειψη των ασυνήθων αυτών συνθηκών, δεν θα επήρχετο (βλ. σχετ. Α.Π. 142/1981, 1222/1982, 832/1984, 164/1986 και πιο ειδικά για την υποκείμενη υπόθεση, από τις επικαλούμενες και νομίμως προσκομιζόμενες υπ' αριθ. 1654/18-4-1988 και 3847/16-9-1988 ένορκες βεβαιώσεις μαρτύρων που δόθηκαν νομίμως και με την νόμιμη προ 24 ωρών κλήτευση των αντιδίκων, ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιώς, ως και από όλα τα επίσης επικαλούμενα και νομίμως προσκομιζόμενα από τους διαδίκους έγγραφα, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Δυνάμει συμβάσεως ναυτικής εργασίας, την οποία σύνηψε την 5-9-1986 στον Πειραιά με τη νομίμως εκπροσωπούμενη από τον τρίτο, δεύτερη των εναγομένων, η οποία ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της πρώτης αλλοδαπής ναυτιλιακής εταιρείας, ο ενάγων ναυτολογήθηκε για το χρόνο έξι (6) μηνών, με την ειδικότητα του δεύτερου μηχανικού, στο υπό σημαία Λιβερίας δεξαμενόπλοιο "M", χωρητικότητας 131.813 τόννων D.W., της πλοιοκτησίας της πρώτης της εναγομένης, με μηνιαίες αποδοχές εκείνες που προβλέποντο από την τότε, για τα πληρώματα

πλοίων της παραπάνω κατηγορίας, ισχύουσα ΣΣΝΕ. Την 11^η Νοεμ. 1986 συμφωνήθηκε εν πλω μεταξύ του ενάγοντος και του πλοίαρχου του πλοίου, ότι εφόσον το πλοίο έπλεε στην πολεμική ζώνη του κατά το χρόνο εκείνο διεξαγομένου πολέμου μεταξύ Ιράν και Ιράκ, και μόνον για την περίπτωση αυτή, οι μηνιαίες συνολικές αποδοχές αυτού, που θα περιελάμβαναν το βασικό μισθό, τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα ΣΣΝΕ επιδόματα, τις αποδοχές αδειας, το αντίτιμο τροφής και το BONUS πλοιοκτήτη, θα αυξάνοντο σε δρχ. 550.000. Η πιο πάνω νεώτερη συμφωνία μόνο ως προς τις συμφωνημένες αρχικές αποδοχές ετροποποίησε την αρχική, δυνάμει της οποίας ο ενάγων ναυτολογήθηκε και κατά τους λοιπούς όρους αυτής παρείχε την εργασία του ως Β μηχανικός, στο πλοίο που κατά λοιπά διατηρήθηκε σε ισχύ.

Την 4η Ιαν. 1987 και ενώ αυτό, έχοντας εισέλθει στην πολεμική ζώνη των διεξαγομένων πολεμικών επιχειρήσεων από τα εμπόλεμα κράτη, έπλεε στον Περσικό κόλπο, κοντά στη νήσο KHARE, το πλοίο επλήγη στη δεξιά πλευρά του από εκτοξευθέντα από πολεμικό αεροπλάνο ενός των εμπόλεμων πύραυλο τύπου EXOCET, ο οποίος προκάλεσε εκτεταμένο ρήγμα στο Νο5 του δεξιού πυρναίου από το οποίο άρχισε να διαρρέει πετρέλαιο. Εν τω μεταξύ από το παραπάνω πλήγμα, που συνοδεύτηκε και με φοβερή έκρηξη, προκλήθηκε πυρκαϊά μεγάλης εκτάσεως κατά κύριο λόγο στο μηχανοστάσιο και το ACCOMODATION, οι φλόγες της οποίας επλησίασαν σε απόσταση δέκα μέτρων από την πλευρική δεξαμενή καυσίμων του πλοίου. Παραλλήλως, από την έκρηξη του πυραύλου δημιουργήθηκαν αποπνικτικοί καπνοί και απελευθερώθηκαν αέρια, κυρίως στο χώρο του μηχανοστασίου, οι αλληπάλληλες εκρήξεις των οποίων εξετίναξαν τις πόρτες του μηχανοστασίου και μαζί με την αλματώδη πρόοδο της πυρκαϊάς, επέτειναν τον κίνδυνο συνολικής εκρήξεως του πλοίου λόγω της απειλούμενης υπερθερμάνσεως του μεταφερομένου φορτίου πετρελαίου. Όλες αυτές οι έκτακτες και εξαιρετικά έντονες συνθήκες, εντελώς ασυνήθεις στα εμπορικά πλοία, προκάλεσαν πανικό στα μέλη του πληρώματος μεταξύ των οποίων και ο ενάγων, για τον οποίο πρόκειται τώρα, ο οποίος καταλήφθηκε από μη ελεγχόμενο φόβο και αγωνία, επικείμενης συνολικής εκρήξεως του πλοίου μέχρις ότου και αυτός μαζί με το υπόλοιπο πλήρωμα, εκτός από τον πλοίαρχο και τον Α μηχανικό, επιβιβάστηκαν σε ναυαγοσωστικά, που έσπευσαν σε βοήθεια και απομακρύνθηκαν από το καιόμενο πλοίο το οποίο φλεγόταν στη συνέχεια μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες της επομένης ημέρας (5-1-1987), όταν η πυρκαϊά δαμάστηκε ύστερα από συντονισμένες ενέργειες των πυροσβεστικών σκαφών. Στη συνέχεια, και ενώ το πλοίο μετά την κατάσβεση της φωτιάς, που εν τω μεταξύ είχε καταστρέψει τους χώρους ενδιαίτησεως και το μηχανοστάσιο, ρυμουλκώθηκε προς τα πλησίον νησιά LARAK, μεταφέρθηκε μαζί με τα άλλα μέλη του πληρώματος στο λιμένα Ντουμπάϊ όπου και αποναυτολογήθηκε ο ενάγων την 10-1-1987 λόγω ανικανότητας, από τις εκτεταμένες καταστροφές που είχε υποστεί, του πλοίου προς πλούν, που θεωρήθηκε, όπως συνομολογείται, ως ολική απώλεια (ναύαγιο).

Είναι βέβαιο ότι ο ενάγων από το ιστορούμενο πλήγμα του πλοίου και τις τρομακτικές συνθήκες που ακολούθησαν, έζησε εφιαλτικές στιγμές μέχρι την απομάκρυνσή του από το πλοίο αυτό και περιέπεσε σε βαρύτερη ψυχική δοκιμασία, οι φθοροποιές συνέπειες της οποίας δεν εκδηλώθηκαν, τουλάχιστον εμφανώς, ευθύς αμέσως και μετά την απόλυσή του, στη συνέχεια όμως ενυπάρχουσες πάντοτε ενέργειες, εξελίχθηκαν και οργανώθηκαν σε σαφές και ενεργό αίτιο κλονισμού της ψυχικής του ισορροπίας, με συνακόλουθη επίπτωση στην όλη ψυχοσωματική του κατάσταση και την από αυτήν εξαρτημένη ικανότητά του προς εργασία.

Έτσι, μετά την αποναυτολόγησή του, και επειδή, όπως είναι προφανές, δεν είχε απαλλαγεί από ανελέγκτους φόβους και παραισθήσεις, που το αίτιό τους πρέπει να αναζητηθεί στο παραπάνω ιστορούμενο εξωτερικό και έντονο γεγονός, στο πρώτο δεκαήμερο του Ιαν. 1987 προσέφυγε στο νευρολόγο ψυχίατρο Κ.Μ., ο οποίος κατά την εξέτασή του, και αφού αναφέρθηκε ως ψυχοτραυματικό γεγονός το παραπάνω ιστορούμενο πλήγμα του πλοίου από τον πύραυλο, διαπίστωσε ότι ο ενάγων ενεφάνιζε άγχος, ανησυχία, καχυποψία και καταδιωκτικό παραλήρημα, ανακοπές σκέψεως, διάσπαση της προσοχής, αμμιθυτική διάθεση και μειωμένη κοινωνική δραστηριότητα, όταν δε στη συνέχεια τον εξήτασε, και αφού έλαβε υπόψη και την παρακάτω γνωμάτευση του Α. νοσοκομείου, στο οποίο ο ενάγων είχε καταφύγει,

καταλήγει στην ιατρική γνωμάτευση ότι ο ενάγων ήταν παρανοϊκός ψυχωσικός άρρωστος με συνύπαρξη δευτερογενών καταθλιπτικών συντελεστών και ότι η παραπάνω ψυχοπαθολογική κατάσταση αυτού "πρέπει να οφείλεται στο ναυάγιο, εξαιτίας του οποίου ετέθη σε κίνδυνο η ζωή του" (βλ. από 23-11-1987 ιατρική γνωμάτευση - ιατρικό σημείωμα). Την 13-10-1987 κατέφυγε στα εξωτερικά ιατρεία της ψυχιατρικής κλινικής του Α. Νοσοκομείου, ο διευθυντής του οποίου βεβαιώνει (βλ. υπ' αριθ. 7907/12-11-1987 πιστ/κό) ότι κατά τη γενόμενη εξέτασή του και σύμφωνα με τη γνωμάτευση του επίκουρου καθηγητή Β.Α., ο ενάγων βρέθηκε να πάσχει από αγχώδη καταθλιπτική συνδρομή με παρερμηνευτικές τάσεις και του συστήθηκε ανάλογη φαρμακευτική αγωγή, μετά την οποία κατά τη νεώτερη εξέτασή του στα ίδια ιατρεία ενεφάνισε βελτίωση της καταθλιπτικής εικόνας και παρερμηνευτικής συμπεριφοράς, το γεγονός δε που αναφέρθηκε, δηλ το ναυάγιο του πλοίου απο την πιο πάνω αιτία εκτιμήθηκε ως ψυχοτραυματικό γεγονός, ενώ του συστήθηκε και πάλι, ως αναγκαία η συνέχιση της φαρμακευτικής αγωγής και η αποχή του από τη ναυτική εργασία (βλ. και από 10-11-1987 ιατρικό σημείωμα του ίδιου Νοσοκομείου).

Κατά την υπ' αριθ. 309/2-2-1988 γνωμάτευση της ανωτάτης ναυτικού υγειονομικής επιτροπής, ο ενάγων έπασχε από πρόσφατες νευρωτικές διαταραχές γι' αυτό κρίθηκε ανίκανος για τη συνέχιση του ναυτικού επαγγέλματος επί τρεις (3) μήνες, μετά την πάροδο των οποίων θα υποβαλλόταν σε νέα εξέταση. Ο πραγματογνώμονας ο οποίος διορίστηκε με την υπ' αριθ. 1587/1988 απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, νευρολόγος - ψυχίατρος Κ.Γ. με την υπ' αριθ. 20/29-5-1989 έκθεσή του "ιατροδικαστικής πραγματογνωμοσύνης", αναφερόμενος αναλυτικά στο παραπάνω πολεμικό γεγονός κατά του πλοίου στο οποίο ήταν ναυτολογημένος κατά του πλοίου στο οποίο ήταν ναυτολογημένος ο ενάγων, τον ψυχικό κλονισμό, που αυτός υπέστη από το εν λόγω γεγονός, την ιατροφαρμακευτική αγωγή που προηγήθηκε με την αποναυτολόγησή του από το πλοίο, ως και στο ατομικό του ιστορικό και οικογενειακό περιβάλλον, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ενάγων, ο οποίος από το παραπάνω εξωτερικό και βίαιο συμβάν περιήλθε σε "βαρεία στρεσογόνο κατάσταση" και υπέστη "σοβαρότατο αιφνίδιο ψυχικό ωθισμό (STRESS), πάσχει από ψυχικό νόσημα και ειδικότερα από αγχώδη ψυχονευρωτική συνδρομή με παρερμηνευτική χρόνια συμπτωματολογία και ιδέες συσχέτισεως και ότι από την ψυχική αυτή πάθησή του, που την συνδέει με σχέση αιτίου και αποτελέσματος προς το ιστορούμενο πιο πάνω βίαιο συμβάν, εκείνος κατέστη ανίκανος και διαρκώς για την άσκηση του επαγγέλματος του ναυτικού μονίμως, και "μειωμένες ικανότητες και απόδοση" για την άσκηση άλλου κοινωνικά και οικονομικά ισοδύναμου επαγγέλματος. Ακόμη, και ο διορισθείς από τους εναγόμενους τεχνικός σύμβουλος, ψυχίατρος - νευρολόγος Δ.Α., που τον εξήτασε, δεν αρνείται ότι ο ενάγων πάσχει ψυχικά, αντιθέτως, και αυτός διεπίστωσε και γνωματεύει ότι ο ενάγων όντως πάσχει από "ψυχονευρωτικό - καταθλιπτική αντίδραση με οριακά παραληρητικά φαινόμενα" και μόνο διαφοροποιείται ως προς την εμφάνιση των παραληρητικών σκέψεων και παρερμηνευτικών ιδεών, τις οποίες τοποθετεί ένα μήνα πριν από το βίαιο συμβάν, για να καταλήξει ότι το τελευταίο αυτό "και αν συνετέλεσε στο να γίνει σαφέστερη στο περιβάλλον του η έως τότε κατάστασή του, δεν έπαιξε ουσιώδη ρόλο, διότι είναι περίπου βέβαιο ότι με την μια ή την άλλη αφορμή θα εκδηλωνόταν η ψυχική του νόσος". Όμως, η τελευταία αυτή άποψη του τεχνικού συμβουλίου, δεν στηρίζεται σε αντικειμενικά δεδομένα, που να έχουν σχέση με την προγενέστερη ψυχική υγεία του ενάγοντος και της οικογενείας του, που ερευνήθηκε από τον πραγματογνώμονα, παρεκτός του ότι, προεχόντως, σε κάθε περίπτωση, δεν αποκόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της διαπιστωθείσας παθήσεως του ενάγοντος και του πιο πάνω βίαιου συμβάντος του εξωτερικού κόσμου, σε κάθε περίπτωση, και αν κάποια στοιχεία της παραπάνω ψυχικής νόσου υπήρχαν στον ενάγοντα σε λανθάνουσα και υποτυπώδη μορφή, είναι, πέρα από κάθε αμφιβολία βέβαιο, ότι το εκλυτικό, αίτιο της τελικής και οργανωμένης εκδηλώσεως αυτής υπήρξε το ανώτερο ιστορούμενο έντονο και εξωτερικό γεγονός που έλαβε χώραν κατά τη διάρκεια της εργασίας του στο πλοίο και εξ αφορμής αυτής. Με βάση όλα αυτά του παραπάνω γίνονται δεκτά, και λαμβανομένου ακόμη υπόψη και επισημαιομένου, ότι ψυχικές νόσοι, όπως εκείνη από την οποία πάσχει ο ενάγων, δεν εξαλείφονται οπωσδήποτε και οριστικώς, αλλά μόνο τα συμπτώματα αυτών αδρανούν για να επανακάμψουν με την πρώτη αφορμή, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ως άνω ασθένεια του ενάγοντος η οποία εκδηλώθηκε από το ιστορούμενο εξωτερικό αίτιο συνιστά ατύχημα από

βίαιο συμβάν κατά την έννοια του άρθρ. 1 του ν. 551/1915, συνεπεία του οποίου αυτός κατέστη ανίκανος για την άσκηση του επαγγέλματος του ως ναυτικού, καθώς και κάθε άλλου κοινωνικά και οικονομικά ισοδυνάμου προς αυτό (βλ. Α.Π. 1071/1985) μονίμως και κατά ποσοστό που εκτιμάται σε 40%. Και είναι μεν αλήθεια, ούτε άλλωστε αυτός το αρνείται, ότι ο ενάγων μετά δίμηνο περίπου από της αποναυτολογήσεώς του ναυτολογήθηκε και πάλι σε άλλο πλοίο, από το οποίο απολύθηκε μετά τετράμηνο περίπου, όμως το γεγονός αυτό, που επικαλούνται οι εναγόμενοι, δεν αναιρεί την παραπάνω από τις αποδείξεις προκύψασα μερική και διαρκή ικανότητά του, αφού είναι γνωστό και από τα διδάγματα της κοινής πείρας, ότι ο εργαζόμενος, αντιμετωπίζοντας πιεστικές ατομικές και της οικογενείας του οικονομικές ανάγκες αναγκάζεται να αναζητήσει ανάλογη της ειδικότητάς του (ή και άλλη) εργασία, υπερτείνοντας τις λόγω νόσου περιορισμένες δυνατότητές του, που κατά κανόνα, όπως και στη συγκεκριμένη περίπτωση ως προς τον ενάγοντα από λόγους που αφορούν στην ασθένεια και την επίπτωση αυτής στην ικανότητα και απόδοση της εργασίας, είναι περιορισμένης διάρκειας, όπως συνέβη και με τη νέα εργασία τού ενάγοντος, η σύντομη αποναυτολόγησή του οποίου έτσι, επιβεβαιώνει, και αυτή, την από την παραπάνω ασθένειά του μερική ανικανότητα του για εργασία (βλ. σχετ. Ε.Π. 574/1986, ΕΝΔ 15,355).

Άλλωστε και κατά τη δεύτερη ναυτολόγησή του, όταν ο ενάγων βρέθηκε στο λιμένα Σάντος Βραζιλίας, πάσχοντας πάντοτε από την πιο πάνω ασθένειά του, παραπέμφθηκε από τον πλοίαρχο στο εκεί Διεθνές, Ιατρικό Κέντρο, όπου κατά την εξέτασή του διαπιστώθηκε ότι αυτός ενεφάνιζε νευρωτική κατάσταση και καταπιεστική νεύρωση, κρίθηκε ανίκανος προς εργασία και συστήθηκε ο επαναπατρισμός του για να υποβληθεί σε θεραπευτική αγωγή.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 551/1915 σε περίπτωση μερική διαρκούς ανικανότητας προς εργασία οφείλεται στον παθόντα αποζημίωση ίση με το εξαπλάσιο του ποσού ως προς το οποίο ελαττώθηκε ή μπορεί να ελαττωθεί το ετήσιο από το μισθό εισόδημα αυτού, δηλ. ως βάση για τον υπολογισμό της πιο πάνω αποζημιώσεως λαμβάνονται οι πραγματικές αποδοχές που κατεβάλλοντο πράγματι στον παθόντα μέσα στο πριν από το ατύχημα δωδεκάμηνο, και αν η εργασία του δεν διήρκεσε σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα αυτές τις οποίες αυτός θα εισέπραττε με βάση την ειδικότητά του και το είδος της εργασίας του. Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 70114/5306/86 απόφασή του υπουργού εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ) χορηγήθηκε αύξηση για την περίοδο από 1-1-1986 μέχρι 30-9-1986, του βασικού μισθού των πληρωμάτων πλοίων άνω των 4.500 τόννων D.W. (όπως αυτό στο οποίο ναυτολογήθηκε ο ενάγων) ίση με ποσοστό 6% επί του βασικού μισθού, και εφόσον αυτός υπερέβαινε τις 50.000 δρχ. μηνιαίως, που προβλεπόταν από την προηγούμενη ΣΣΝΕ για τα πληρώματα των ιδίων πλοίων και η οποία είχε ακυρωθεί με την υπ' αριθ. 70114/34841/1985 απόφαση ΥΕΝ. Έτσι ο βασικός μισθός του ενάγοντος ως β μηχανικού, ο οποίος οριζόταν με την από 23-5-1985 ΣΣΝΕ, σε δρχ. 68.135 μηνιαίως, κατά την Α) περίοδο από 5-9-1986, όταν ναυτολογήθηκε στο παραπάνω πλοίο, μέχρι την 30-9-1986, διαμορφώθηκε σε δρχ. 72.223 (68.135 συν 6% = 4.099) και με την προσθήκη των χορηγούμενων από την παραπάνω ΣΣΝΕ (που κατά τα λοιπά διατηρήθηκε σε ισχύ) επιδομάτων Κυριακής και δεξαμενοπλοίου από ποσοστό 22% και 10%, αντιστοίχως, ο μηνιαίος μισθός του ενάγοντος ανερχόταν σε δρχ. 95.334 (72.223 συν -32% = 23.111), δηλαδή υπερέβαινε αυτόν που συμφωνήθηκε με την πρώτη από τις ατομικές συμβάσεις εργασίας, που ανερχόταν μαζί με το δώρο πλοιοκτήτη, σε δρχ. 95.000. Στο μηνιαίο αυτό μισθό του ενάγοντος πρέπει να προστεθούν και α) το αντίτιμο τροφής που αυξήθηκε με την πρώτη από τις πιο πάνω υπουργικές αποφάσεις σε δρχ. 523 ημερησίως και έτσι ανερχόταν σε δρχ. 15.690 μηνιαίως και β) αποδοχές αδείας οκτώ (8) ημερών κατά μήνα που χορηγείτο από την παραπάνω ΣΣΝΕ και ανήρχοντο, με βάση το βασικό μισθό, προσαυξανόμενο και με τα επιδόματα Κυριακής και δεξαμενοπλοίου (επί του οποίου υπολογίζονται οι αποδοχές αυτές), με τον υπολογισμό του ημερομισθίου στο 1/26 του μισθού αυτού και με την προσθήκη του αντίστοιχου αντίτιμου τροφής, σε δρχ. 33.520 (95.334:26 ίσον 3.667 X 8 ίσον 29.336 συν τροφ = 523 X 8 = 4.184). Έτσι, οι μείζονες νόμιμες τακτικές αποδοχές του ενάγοντος κατά την αμέσως ανωτέρω χρονική περίοδο μέσα στην οποία εμπίπτουν 25 ημέρες, ανήρχοντο σε δρχ. 120.450 (95.334 συν 15.690 συν 33.520 ίσον 144.544:30 ίσον 4.818X25). Στο ποσό όμως αυτό των τακτικών αποδοχών του ενάγοντος πρέπει να προστεθούν α) δρχ. 141.952 για αμοιβή από υπερωριακή εργασία του που εισέπραξε κατά την ίδια περίοδο και β) δρχ. 15.000 που του καταβλήθηκε ως πρόσθετη

αμοιβή μηχανικού και έτσι οι συνολικές αποδοχές αυτού κατά την πιο πάνω περίοδο ανήλθαν σε δρχ. 277.402 (120.450 συν 141.952 συν 15.000).

Β) Κατά την περίοδο από 1-10-1986 μέχρι 11-11-1986 ο παραπάνω βασικός μισθός του ενάγοντος, και όπως αυτός είχε διαμορφωθεί με την προηγούμενη αύξηση, κατά την 30-9-1986 αυξήθηκε με την ίδια 70114/5306/1986 υπουργική απόφαση, κατά ποσοστό 14% ισούμενο προς δρχ. 10111 (72.223 X 14%) και ανήλθε έτσι σε δρχ. 82.334 (72.223 συν 10.111) και με την προσθήκη των αυτών ως άνω επιδομάτων της Κυριακής και δεξαμενοπλοίου, σε δρχ. 108.681 (82.334 συν 32% - 26.347). Στον μηνιαίο αυτό μισθό του ενάγοντος πρέπει να προστεθούν και πάλι, α) το αντίτιμο της τροφής που κατά την πιο πάνω περίοδο αυξήθηκε με την ίδια υπουργική απόφαση σε δρχ. 584 ημερησίως και ανήλθε έτσι σε δρχ. 17520 μηνιαίως και β) οι αποδοχές αδειάς οκτώ (8) ημερών κατά μήνα που με βάση τον παραπάνω βασικό μισθό, προσαυξημένο και με τα επιδόματα Κυριακής και δεξαμενοπλοίου, και με την προσθήκη του αντίτιμου τροφής ανήρχοντο σε δρχ. 38112 (108.681 : 26 ίσον 4.180 X 8 ίσον 33.440 συν τροφ 584 X 8 - 4.672). Έτσι οι μηνιαίες αποδοχές του ενάγοντος κατά την περίοδο αυτή ανήρχοντο σε δρχ. 164.313 (108.681 συν 17.520 συν 38.112) και εν συνόλω για ον ένα (1) μήνα και τις δέκα (10) ημέρες που εμπίπτουν στην εν λόγω περίοδο, σε δρχ. 219.083 (164.313:30 ίσον 5.477 X 10 ημ. συν 164.313).

Όμως στις συνολικές αυτές αποδοχές του ενάγοντος πρέπει να προστεθούν ακόμη και α) δρχ. 129.888 για 264 ώρες (264 X 492) απλής και δρχ. 81.952 για 104 ώρες (104 X 788) διπλής υπερωρίας που παρέσχε κατά την πιο πάνω περίοδο, ήτοι συνολική αμοιβή για την υπερωριακή απασχόλησή του εκ δρχ. 211.840 που του καταβλήθηκαν επί πλέον β) δρχ. 54.200 που του καταβλήθηκαν ως πρόσθετη αμοιβή μηχανικού κατά την ίδια περίοδο (βλ. από 31-10-1986 και 4-1-1987, εν μέρει, λογαριασμούς μισθοτροφοδοσίας του) και έτσι συνολικές αποδοχές του κατά την πιο πάνω περίοδο ανήλθαν σε δρχ. 485.123 (219.083 συν 211.840 συν 54.200).

Γ) Κατά την περίοδο από 11-11-1986 μέχρι 10-1-1987 όταν αυτός αποναυτολογήθηκε και κατά την οποία το πιο πάνω πλοίο είχε εισέλθει στην πολεμική ζώνη και του κατεβάλλοντο σύμφωνα με τη νεώτερη ατομική του σύμβαση εργασίας, δρχ. 550.000 μηνιαίως, οι οποίες, περιλαμβάνοντας, αποτρεπτός, εκτός από το βασικό μισθό και όλες τις αποδοχές (επιδόματα κ.λπ) που προέβλεπαν οι οικείες συλλογικές συμβάσεις (παραπάνω από 23-3-1987 που κυρώθηκε με την υπ' αριθ. 70114/1335/1987 απόφαση ΥΕΝ), υπερέβαιναν τις προβλεπόμενες από τις τελευταίες αυτές μηνιαίες αποδοχές του ενάγοντος ως Β μηχανικού. Έτσι οι συνολικές μηνιαίες τακτικές αποδοχές του ενάγοντος κατά την παραπάνω περίοδο μέσα στην οποία εμπίπτουν δύο (2) μήνες, ανήλθαν σε δρχ. 1.100.000 (550.000 X 2). Όμως και στις τακτικές αυτές αποδοχές του ενάγοντος πρέπει να προστεθούν, α) δρχ. 70.584 για 81 και 39 ώρες απλής και διπλής αντιστοίχως, υπερ/κής εργασίας, την οποία, αυτός επραγματοποίησε κατά την αμέσως ανωτέρω περίοδο, ανερχομένων έτσι των συνολικών αποδοχών του κατά την περίοδο αυτή σε δρχ. 1.170.584 (1.100.000 συν 70.584). Οι παραπάνω αποδοχές του ενάγοντος αναφέρονται στο χρονικό διάστημα διαρκείας της ναυτολογησεώς του από 5-9-1986 μέχρι 10-1-1987. Για το υπόλοιπο χρόνο που απαιτείται για την συμπλήρωση (αναδρομικώς από το ατύχημα και την αποναυτολόγησή του) του δωδεκαμήνου, οι συνολικές αποδοχές του οποίου, πραγματικές και πλασματικές, λαμβάνονται υπόψη, για τον λογαριασμό της οφειλόμενης για την παραπάνω αιτία αποζημιώσεως, ήτοι, κατά την περίοδο από 10-1-1986 μέχρι 5-9-1986, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο ενάγων, με βάση την πιο πάνω ειδικότητά του ως β μηχανικού και τις κρατούσες τιμές στην αγορά ναυτικής εργασίας, θα επεκέρδαινε το μισθό που προέβλεπε η κατά τον παραπάνω χρόνο ισχύουσα από 23-5-1985 ΣΣΝΕ, και όπως αυτός διαμορφώθηκε με την αύξηση που χορηγήθηκε με την ακολουθήσασα υπ' αριθ. 70114/5306/1986 απόφαση ΥΕΝ και ανερχόταν όπως ειδικότερα παραπάνω αναλύεται, μαζί με το αντίτιμο τροφής και τις αποδοχές της κατά μήνα άδειας σε δρχ. 114.544 κατά μήνα. Σ' αυτές όμως πρέπει να προστεθεί και η αμοιβή για υπερωριακή εργασία την οποία κατά τη συνήθη των πραγμάτων πορεία αλλά και τις συνήθειες ανάγκες του πλοίου θα παρείχε ο ενάγων, ήτοι 60 ωρών απλής και 30 ωρών διπλής υπερωρίας, κατά μήνα, ανερχόμενη, με βάση τις από την παραπάνω ΣΣΝΕ προβλεπόμενες ανά ώρα αντιστοιχες τιμές εκ δρχ. 492 και 978 αντιστοίχως, κατά τη μεν πρώτη περίπτωση σε δρχ. 29.520 (60X492) και στη δεύτερη σε δρχ. 23.640 (30X788) και

εν συνόλω σε δρχ. 53.160, ανερχομένων έτσι των συνολικών μηνιαίων αποδοχών αυτού κατά την πιο πάνω χρονική περίοδο σε δρχ. 197.704 (144.544 συν 53.1600 και εν συνόλω για τους επτά (7) μήνες και τις 23 ημέρες που εμπίπτουν στην περίοδο αυτή, σε δρχ. 1.555.268 (197.704 X 7 ίσον 1.383.928 συν αναλογία 26 ημερών εκ δρχ. 171.340).

Έτσι, η αντιμισθία που ο ενάγων επραγματοποίησε (κατά τη διάρκεια της ναυτολογησεώς του) και αυτή που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει κατά το πριν από το ατύχημα και την αποναυτολόγησή του δωδεκάμηνο, ανέρχεται σε δρχ. 3.488.377 (277.402 συν 485.123 συν 1.170.584 συν 1.555.268).

Με βάση τις αποδοχές του αυτές, πραγματικές και πλασματικές και σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 551/1915, σε συνδυασμό και προς την υπ' αριθ. 15231/873/1974 κοινή απόφαση των υπουργών Οικ. Απασχ. Δημ. Εργων - Μεταφορών και Ε.Ν., η οφειλόμενη στον ενάγοντα αυτόν αποζημίωση για τη διαρκή μερική ανικανότητα προς άσκηση του πιο πάνω επαγγέλματος, την οποία υπέστη από το ατύχημα ανέρχεται σε δρχ. 2.168.026 (3.488.377 X 40% ίσον 1.395.351 X 6 ίσον 8.372.106 - 100.000 ίσον 8.272.106 : 4 ίσον 2.068.026 συν 100.000). Ο εμπεριεχόμενος και στον τρίτο λόγο της εφέσεως του ισχυρισμός του ενάγοντος σύμφωνα με τον οποίο, η οφειλόμενη σ' αυτόν από την πιο πάνω αιτία αποζημίωση πρέπει να υπολογισθεί με βάση τις αποδοχές, που αυτός ελάμβανε κατά το χρόνο της από ναυτολογησεώς του, εκ δρχ. 550.000 μηνιαίως δεν είναι αβάσιμος, διότι η αποζημίωση αυτή, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, κανονίζεται με βάση τις αποδοχές που πράγματι επραγματοποίησε κατά τη διάρκεια της ναυτολογησεώς του μέσα στο πριν από το ατύχημα δωδεκάμηνο εφ' όσον αυτή δε διέδραμε σε ολόκληρο το χρονικό αυτό διάστημα, οι πραγματικές αποδοχές συμπληρώνονται σε ετήσια βάση με αυτές που ο ενάγων θα μπορούσε να αποκομίσει με βάση τη ναυτική του ειδικότητα και τις κρατούσες τιμές εργασίας και οι οποίες ως προς τον ενάγοντα ενέρχονται στο παραπάνω ποσό. Στην παραπάνω απαίτηση του ενάγοντος πρέπει να προστεθούν, αλλά μόνον στην κατά περίπτωση της πρώτης εναγομένης συνολική απαίτησή του (όχι δε και κατά των δύο επομένων, για τους οποίους παρακάτω) και τα ποσά των απαιτήσεων που επεδίκασε η εκκαλουμένη απόφαση και η οποία ως προς αυτά δεν πλήττεται με κάποιο λόγο των αντιθέτων εφέσεων, ήτοι, α) δρχ. 73.377 για υπόλοιπο μισθού έξι ημερών μέχρι την απόλυσή του και β) δρχ. 329.340 για τέσσερους μισθούς ασθενείας.

Όμως, καθόσον αφορά στους δεύτερη και τρίτο από τους εναγομένους, που ευθύνονται σύμφωνα με το ν. 762/1978, κατά την παρ. 3 του άρθρου 1 του νόμου αυτού οι κατά του αντιπροσώπου του εργοδότη (και του διατελέσαντος νομίμου εκπροσώπου του) αξιώσεις του ναυτικού υπόκεινται σε εξάμηνη παραγραφή, που αρχίζει από την με οποιοδήποτε τρόπο λύση της συμβάσεως ναυτολογησεως, εκτός από τις αξιώσεις εργατικού ατυχήματος που υπόκεινται σε παραγραφή τριάντα (30) μηνών, με την ίδια αφετηρία. Στην προκειμένη περίπτωση οι δεύτερη και τρίτος των εναγομένων προβάλλουν κατά των ενδίκων (από τον ΚΙΝΔ) απαιτήσεων, πλην αυτών που αφορούν στο ατύχημα, την αμέσως ανωτέρω παραγραφή, η οποία πράγματι έχει συμπληρωθεί ως προς τις απαιτήσεις αυτές δεδομένου ότι από την αποναυτολόγηση του ενάγοντος (10-1-1987) μέχρι την κατά την 17-4-1988 επίδοση της κρινόμενης αγωγής, (βλ. επισημείωση του δικ. επιμελητή στο επιδοθέν στους εναγομένους αντίγραφο αυτής) παρήλθε πράγματι χρόνος πέραν των έξι μηνών). Να σημειωθεί ότι η πιο πάνω υπέρ των εναγομένων αυτών εξάμηνη παραγραφή είχε συμπληρωθεί και κατά την επίδοση προηγούμενης, από 22-10-1987, αγωγής του ενάγοντος, και κατ' αυτών, η οποία απορρίφθηκε ως αόριστη με την υπ' αριθμ. 901/1988 οριστική απόφαση του Μον. Πρωτ. Πειραιώς. Επομένως, η πιο πάνω περί παραγραφής ένσταση των δεύτερης και τρίτου εναγομένων, που και πρωτοδίκως είχε προταθεί, αλλά και τώρα παραδεκτώς προτείνεται ως αποδεικνυόμενη εγγράφως, και τυχόν διακοπή της οποίας δεν επικαλείται ο ενάγων, είναι κατ' ουσίαν βάσιμη και συνεπάγεται έτσι η παραγραφή των κατά των εναγομένων αυτών ενδίκων απαιτήσεων του ενάγοντος που απορρέουν από τον ΚΙΝΔ και αφορούν, α) στο υπόλοιπο του μηνιαίου μισθού έξι ημερών, β) στους μισθούς ασθενείας τεσσάρων μηνών. Καθόσον αφορά στις ένδικες απαιτήσεις που αφορούν α) στην εύλογη αποζημίωση για την κατά το ναύαγιο απώλεια των ατομικών ειδών του ενάγοντος, β) το υπόλοιπο πλήρους μηνιαίου μισθού γ) στους μισθούς ναυαγίου και δ) στις ιατρικές δαπάνες και νοσήλεια, και οι απαιτήσεις αυτές, που απορρέουν από τον ΚΙΝΔ, υπόκεινται μεν στην

ίδια εξάμηνη παραγραφή, όμως αυτή είναι ήδη χωρίς αντικείμενο, αφού οι μεν υπό το στοιχ. α, β και δ απαιτήσεις απορρίφθηκαν με την εκκαλουμένη χωρίς αυτή να προσβάλλεται από τον ενάγοντα με λόγο εφέσεως, η δε υπό το στοιχ. γ' κρίνεται ήδη με την παρούσα ως μη νόμιμη και έτσι από το λόγο αυτό απορριπτέα.

Μετά από αυτά, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν εν μέρει και έτσι σύμφωνα με το αγωγικό αίτημα, όπως αυτό περιορίστηκε με τις πρωτόδικες προτάσεις, Α) υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλλουν στον ενάγοντα, εις ολόκληρον έκαστος, δρχ. 2.168.743 νομιμοτόκως αλλά όχι από της απολύσεώς του (10-1-1987) όπως αυτός κυρίως ζητεί, αφού η αποζημίωση αυτή δεν είναι μισθός, ούτε ο ενάγων επικαλέστηκε υπερημερία των εναγομένων, που άλλωστε δεν αποδείχθηκε, ώστε να οφείλουν νομίμους τόκους επί του ποσού αυτού αποζημίωσης από του χρόνου εκείνου αλλά, όπως νομίμως ο ενάγων επικουρικώς ζητεί με τις πρωτόδικες προτάσεις του (βλ. άρθρ. 223 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.), από την επίδοση της πρώτης, πιο πάνω από 22-10-1987, αγωγής κατά των ιδίων εναγομένων και για την απαίτηση αυτή, που έγινε, όπως από αυτούς, συνομολογείται, την 9-12-1987 (η από τον ενάγοντα επικαλούμενη επίδοση της αγωγής αυτής κατά την 22-10-1987 δεν αποδεικνύεται, αφού δεν προσκομίζει τις σχετικές εκθέσεις επιδόσεώς της), η οποία απορρίφθηκε μεν με την και παραπάνω αναφερόμενη και συνομολογείται υπ' αριθ. 901/1988 απόφαση του Μον. Πρωτ. Πειραιώς ως αόριστη, ήτοι για τους λόγους μη ουσιαστικούς, όμως αυτή ισχύει, κατά μετατροπή, ως εκώδικη όχληση την οποία όντως εμπεριέχει η πιο πάνω αγωγή, που και αυτή συνεπάγεται την υπερημερία του οφειλέτη χρηματικής οφειλής και εντεύθεν την υποχρέωσή του για την πληρωμή του νομίμου τόκου υπερημερίας (βλ. Μπαλή Ενοχικόν Δίκαιον, παρ. 54, αριθ. 1 σχετ. Α.Π. 1058, 1977, Ε.Α. 807/1974, ΝοΒ, 23, 357) β) υποχρεωθεί ακόμη, η πρώτη εναγομένη, μόνη, να καταβάλει στον ενάγοντα και δρχ. 73.377, ποσό που επιδίκασε η (μη πληρρόμενη ως προς αυτό) εκκαλουμένη απόφαση για υπόλοιπο μισθού έξι (6) ημερών μέχρι της απολύσεώς του, νομιμοτόκως από την 10-1-1987, όταν έληξε η σύμβαση ναυτολογήσεως και οφείλονται έκτοτε νόμιμοι τόκοι. Πράγματι, κατά τη διάταξη του άρθρου 655 Α.Κ., αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, η συνήθεια, ο μισθός καταβάλλεται μετά την παραδοχή της εργασίας και αν υπολογίζεται κατά ορισμένα διαστήματα κατά τη διάρκεια της συμβάσεως, καταβάλλεται στο τέλος καθενός από αυτά, σε κάθε δε περίπτωση μόλις λήξει η σύμβαση γίνεται απαιτητός ο μισθός που αντιστοιχεί στο χρόνο μέχρι τη λήξη. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ο χρόνος λήξεως της συμβάσεως για οποιοδήποτε λόγο, αποτελεί δηλαδή ημέρα για την καταβολή του οφειλόμενου μισθού, ή μη καταβολή του οποίου συνεπάγεται την υπερημερία χωρίς όχληση, του εργοδότη που, έτσι από το χρόνο αυτό οφείλει νόμιμους τόκους, επί της οφειλής αυτής, σύμφωνα με τα άρθρα 340, 341 και 345 Α.Κ. (βλ. Καύκα, Ενοχ. Δίκαιον κάτω από το άρθρο, 655, Καρακατσάνη, Εργατικό Δίκαιο, τ.Α, σελ. 221).

Έτσι, αφού η πρώτη εναγομένη δεν επικαλείται, ούτε προκύπτει αντίθετη συμφωνία ή συνήθεια, η πιο πάνω απαίτηση μισθού ήταν απαιτητή από τη λήξη της συμβάσεως, τουλάχιστον, από την οποία, που αποτελούσε δήλη ημέρα, η εναγομένη περιήλθε σε υπερημερία, οφείλοντας έτσι τους νομίμους τόκους επί του ποσού αυτής. Γ) Αναγνωρισθεί με την απόφαση ότι η πρώτη εναγομένη οφείλει ακόμη στον ενάγοντα δρχ. 329.340 ποσό που επίσης αναγνώρισε ως οφειλόμενο και η μη πληττομένη και πάλι, και ως προς το κεφάλαιο αυτό, εκκαλουμένη απόφαση, για τέσσερους μισθούς ασθενείας. Ακόμη, πρέπει να καταδικασθούν οι εναγόμενοι - εφεσιβλήτοι, και εκκαλούντες, στη δικαστική δαπάνη του ενάγοντος εκκαλούντος, και εφεσιβλήτου, αμφοτέρων των βαθμών, κατά το νόμιμον περί τούτου αίτημα αυτού, συμψηφίζομένην όμως εν μέρει και κατά το λόγο της εκατέρωθεν νίκης και ήττας (άρθρ. 176, 178, 183 Κ.Πολ.Δ.). Τέλος, ο ισχυρισμός των εναγομένων σύμφωνα με τον οποίο δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη ως αποδεικτικό μέσο η στην αρχή μνημονευόμενη υπ' αριθ. 1654/18-4-1988 ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιώς ένορκη βεβαίωση, διότι από της κλητεύσεώς των και μέχρι του χρόνου κατά τον οποίο δόθηκε αυτή δεν παρήλθαν 24 πλήρεις ώρες, που αρχίζουν, κατά τους ισχυρισμούς των ιδίων, την επομένη της επιδόσεως, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι κατά νόμον εξαιρετέες ημέρες που περιλαμβάνονται, δεν είναι βάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Είναι αλήθεια ότι σύμφωνα με το άρθρο 145 αριθ. 4 Κ.Πολ.Δ. αν η προθεσμία προσδιορίζεται σε ώρες δεν συνυπολογίζονται οι ημέρες που μεσολαβούν και είναι κατά νόμο εξαιρετέες, όμως η

προθεσμία αυτή η οποία τάσσεται υπό την έννοια όχι μιας ημέρας αλλά του χρονικού διαστήματος 24 ωρών ακριβώς, υπολογίζεται φυσικώς, δηλαδή από στιγμή σε στιγμή και έτσι δεν έχει εφαρμογή σ' αυτό η διάταξη του άρθρ. 144 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., που ορίζει ότι η διαδρομή των προθεσμιών που τάσσονται από το νόμο ή τα δικαστήρια αρχίζει από την επομένη της ημέρας της επιδόσεως ή της ημέρας κατά την οποία συνέβη το γεγονός που αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας, η οποία διάταξη αυτή προϋποθέτει προθεσμίες που ορίζονται κατά ημέρες (βλ. Α.Π. 703/1976). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την επικαλούμενη και νομίμως προσκομιζόμενη υπ' αριθ. 13107/15-4-1988 έκθεση επιδόσεως του αρμοδίου δικ. επιμελητή Α.Χ., η προς τους εναγομένους από τη 15-4-1988 κλήση του ενάγοντος για να παραστούν κατά την ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιώς εξέταση του μάρτυρά του την 18-4-1988 και ώρα 14.40 (όταν και πράγματι αυτός εξετάσθηκε) επιδόθηκε σ' αυτούς την 15η Απριλίου 1988, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00, από την οποία, και χωρίς να υπολογίζονται οι επόμενες ημέρες Σαββάτου και Κυριακής, και μέχρι την 14.40 ώρα της 18ης Απριλίου 1988, ημέρα Δευτέρα όταν πραγματοποιήθηκε η εξέταση του μάρτυρα, εμεσολάβησε χρόνος που υπερβαίνει τις απαιτούμενες κατά το άρθρο 671 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. 24 τουλάχιστον ώρες.